

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
Кафедра фундаментальної та прикладної геології

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан факультету геології,
географії, рекреації і туризму

Віліна ПЕРЕСАДЬКО
Віліна ПЕРЕСАДЬКО

“ ” 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ПЕДАГОГІЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ВИЩІЙ ШКОЛІ

рівень вищої освіти
галузь знань
спеціальність
освітні програми
спеціалізація
вид дисципліни
факультет

другий (магістерський)
10. Природничі науки
103. Науки про Землю
Геологія

обов'язкова
геології, географії, рекреації і туризму

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою факультету геології, географії, рекреації і туризму
«28» серпня 2023 року, протокол № 11

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: Паккі Мар'яна Сергіївна, к. пед. н. доцент кафедри
фундаментальної та прикладної геології

Програму схвалено на засіданні кафедри фундаментальної та прикладної геології
Протокол від «28» серпня 2023 року № 1

Завідувач кафедри фундаментальної та прикладної геології

_____ (Валерій СУХОВ)
(підпис) (прізвище та ініціали)

Програму погоджено з гарантими освітньо-професійних програм:

Гарант ОПП «Геологія»

_____ (Ірини САМЧУК)
(підпис) (прізвище та ініціали)

Програму погоджено науково-методичною комісією факультету геології, географії,
рекреації і туризму
Протокол від «28» серпня 2023 року № 7

Заступник голови науково-методичної комісії
факультету геології, географії, рекреації і туризму

_____ (Юлія ПРАСУЛ)
(підпис) (прізвище та ініціали)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Педагогічні технології у вищій школі» складена відповідно до освітньої програми «Геологія» підготовки магістра спеціальності 103 «Науки про Землю»

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни є формування у студентів здатності проводити педагогічну діяльність.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни:

- ознайомити студентів зі способами роботи з аудиторією, організацією когнітивною діяльності тощо;
- ознайомити студентів із сучасними технологіями викладання;
- сформувати уміння підбирати максимально ефективну та доцільну в конкретних умовах технологію або методику викладання;
- сприяти набуттю студентами досвіду методичної роботи НПП.

1.3. Кількість кредитів – 3.

1.4. Загальна кількість годин – 90.

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
Обов'язкова	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
1-й	1-й
Семестр	
1-й	1-й
Лекції	
16 год.	6 год.
Семінарські заняття	
16 год.	2 год.
Самостійна робота	
58 год.	82 год.

1.6. Заплановані результати навчання та компетентності:

СК1. Розуміння необхідності дотримання норм авторського і суміжних прав інтелектуальної власності; сприйняття державної та міжнародної систем правової охорони інтелектуальної власності.

СК5. Здатність застосовувати знання і необхідні практичні навички з планування, організації, мотивування, контролю та регулювання діяльності профільних підприємств і установ.

СК8. Вміння застосовувати основи педагогіки і психології в освітньому процесі у закладах освіти.

ПР10. Застосовувати освітні технології та методи викладання предметного матеріалу наук про Землю у закладах освіти.

ПР15. Вміти проектувати майбутні геологічні дослідження різного польового призначення та різної складності, самостійно планувати виконання інноваційного завдання та формулювати висновки за його результатами.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Розділ 1. Загальні питання педагогіки.

Тема 1: З історії вищої освіти України

Поняття про вищу освіту. Об'єкт, предмет вищої освіти. Мета та завдання вищої освіти. Коротко про історію вищої освіти в Україні. Коротко про історію природничої вищої освіти в Україні. Нормативно-правове регулювання вищої освіти в Україні. Поняття про компетентність: класифікація, види. Перелік компетентностей для фахівців геологічного профілю. Академічна доброчесність.

Тема 2: Форми організації освітнього процесу.

Форми організації освітнього процесу: лекції, практичні, лабораторні, семінарські тощо. Стилi викладання. Способи організації когнітивної діяльності. Основні особливості роботи з аудиторією.

Тема 3: Поняття про педагогічну технологію

Поняття про педагогічну технологію: його трансформація в часі та сучасні визначення. Мета та завдання педагогічної технології. Сутність та основні принципи педагогічних технологій. Класифікація педагогічних технологій. Актуальність вибору педагогічних технологій у сучасній Україні. Поняття про метод та засіб. Відмінність між педагогічною технологією та методикою.

Розділ 2. Характеристика основних педагогічних технологій.

Тема 4: Традиційні педагогічні технології та ІКТ

Традиційна педагогічна технологія (концептуальні положення, особливості змісту та методик). Програмоване навчання (на прикладі лінійного та розгалуженого способів подання матеріалу). Основні ознаки та особливості. Концептуальні положення. Особливості змісту. Особливості методик. ІКТ. Медіаосвіта та медіа технології, професійно-орієнтована медіаосвіта у цифровому світі.

Тема 5: Проблемне навчання

Проблемне навчання як складова сучасних методик навчання. Доцільність і міра його використання. Проблемне навчання як мотивація.

Тема 6: Тренінгові технології навчання

Альтернативні методи навчання – потреба часу. Переваги та недоліки тренінгових методів навчання. Проблеми впровадження тренінгових методів навчання в українській вищій школі.

Тема 7: Ігрові технології у ЗВО

Походження і соціально-педагогічне значення гри. Теорії гри. Ділові ігри

в системі тренінгових технологій навчання. Гра як метод навчання (значення педагогічної гри, основні функції ігор). Сфери застосування ділових ігор. Ігрові мотиви і організації ігор. Методика проведення ігрових занять.

Тема 8: Колективні методи навчання

Поняття про кейсове навчання. Концепція рейсового навчання. Особливості застосування рейсових методів в тренінгах. Методика створення кейсів. Методика навчання за кейс-методом.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	с	лаб.	інд.	с. р.		л	с	лаб.	інд.	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Розділ 1. Загальні питання педагогіки.												
Разом за розділом 1	30	6	4			20	32	2				30
Розділ 2. Характеристика основних педагогічних технологій												
Разом за розділом 2	60	10	12			38	58	4	2			52
<i>Усього годин</i>	90	16	16			58	90	6	2			82

4. Теми семінарських занять

(денна форма навчання / заочна форма навчання)

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Вища геологічна освіта в Україні та світі	2 / 0
2	Методика підготовки методичних матеріалів для проведення лекційного або семінарського заняття	2/ 0
3	Тренінг в освіті: недоліки та переваги	2/ 0
4	Гра як педагогічна технологія	2/ 0
5	Методика побудови гри: сценарій, дійові особи	2/1
6	Реалізація тренінгу-гри	2/1
7	Методика написання кейсу: сценарій, дійові особи Реалізація кейс-завдання Проведення контрольної роботи	4/0
	Разом	16/2

5. Завдання для самостійної роботи (денна форма навчання / заочна форма навчання)

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин
1	Самостійне глибоке ознайомлення з освітніми нормативними документами. Конспектування основних положень та термінологічного апарату. Розгляд переліку компетентностей для студентів геологічного профілю. Складання конспекту стосовно історії геологічної освіти в Україні (студенти заочної форми навчання) або матеріалів для виступів на семінарах за розділом 1 (для студентів денної форми навчання). Ознайомлення з Національною рамкою кваліфікацій та її змінами та відображенням у відповідних нормативних документах. Написання есе за результатами перегляду одного навчального фільму, поданого науково-педагогічним працівником.	20 / 40
2	Самостійне поглиблене опрацювання методичних та наукових джерел щодо традиційних навчальних технологій. Укладання додаткових конспектів. Ознайомлення з поняттям методичної та педагогічної компетентностей науково-педагогічного працівника. Підготовка до семінару 2 (для студентів денної форми навчання). Ознайомлення з методикою укладання методичних матеріалів (для студентів заочної форми навчання).	10 / 20
3	Самостійне поглиблене ознайомлення з тренінговими, ігровими, кейсовими технологіями навчання. Розроблення проєктів методичних розробок (конспекту лекцій та завдання для семінарського заняття).	28 / 22
	Разом	58 / 82

6. Індивідуальні завдання – не передбачені

7. Методи контролю

Поточний контроль здійснюється за допомогою контрольної роботи, перехресного опитування тощо, які проводяться під час лекційних занять та під час семінарських занять. За сумою балів, набраних протягом семестру та підсумкового контролю (іспит) виставляється оцінка в 1 семестрі (для студентів денної та заочної форми здобуття освіти відповідно).

8. Схема нарахування балів та критерії оцінювання

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання			Екзамен	Сума
Розділ 1 Розділ 2	Контрольна робота, передбачена навчальним планом	Разом		
30	30	60	40	100

Критерії оцінювання пізнавальної діяльності студентів

Для роботи над розділом 1,2: оцінюється якість аудиторної роботи студента (в умовах дистанційного режиму - заняття проводяться наживо через платформу «Zoom» і прирівняні до аудиторних), його самостійна підготовка в позааудиторний час, активність під час семінарів.

- 0 – 40 % від максимальної оцінки – студент частково готується (або зовсім не готується) до семінарських занять, фрагментарно виконує (або зовсім не виконує) завдання, визначені науково-педагогічним працівником (опанування матеріалу відповідно до плану семінарських занять та самостійної роботи), не бере участь в обговореннях навчального матеріалу під час семінарів, не укладає конспекти тощо, інформаційна та комунікативна компетентності сформовані слабко;
- 40 – 70 % від максимальної оцінки – студент готується до семінарських занять, виконує завдання, визначені науково-педагогічним працівником (опанування матеріалу відповідно до плану семінарських занять та самостійної роботи), але відповідна робота не має систематичного характеру, бере участь в обговореннях навчального матеріалу під час семінарів лише на вимогу науково-педагогічного працівника, частково укладає конспекти тощо, інформаційна та комунікативна компетентності сформовані середньо;
- 70 – 100 % від максимальної оцінки – студент завжди ґрунтовно готується до семінарських занять, виконує завдання, визначені науково-педагогічним працівником (опанування матеріалу відповідно до плану семінарських занять та самостійної роботи), здійснює постійну самостійну підготовку, опановуючи навчальний матеріал, який виходить за межі запланованого, бере активну участь в обговореннях навчального матеріалу під час семінарів, укладає ґрунтовні конспекти тощо, інформаційна та комунікативна компетентності сформовані на високому рівні.

Для контрольної роботи та іспиту: контрольна робота та іспит мають форму відкритих питань, на які студентам необхідно дати відповідь.

Максимальна кількість балів, яку студент може отримати за відповідь на кожне питання, вказана в контрольній (екзаменаційній) роботі.

- 0 – 40 % від максимальної оцінки – студент слабо орієнтується в навчальному матеріалі, його відповіді неструктуровані, матеріал викладено уривчасто та неповно, студент не володіє термінологічним апаратом;
- 40 – 70 % від максимальної оцінки – студент орієнтується в навчальному матеріалі, але його обсяг чітко в межах матеріалу, прослуханого в аудиторії, наявне слабе володіння термінологічним апаратом, матеріал подано в достатньому обсязі, але він неструктурований;
- 70 – 100 % від максимальної оцінки – студент добре орієнтується в навчальному матеріалі, його обсяг виходить за межі матеріалу, прослуханого в аудиторії (прослідковується самостійна підготовка), наявне ґрунтовне володіння термінологічним апаратом, матеріал подано в повному обсязі, він структурований та чітко викладений.

Умовою допуску до складання іспиту є написання контрольної роботи,(10б)

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка
	для чотирирівневої шкали оцінювання
90 – 100	відмінно
70-89	добре
50-69	задовільно
1-49	незадовільно

9. Рекомендована література

Базова література

1. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології: Навч. посібник. - К.: Академвидав, 2004. - 352 с.

2. Закон України «Про вищу освіту» [Електронний ресурс]: (№ 1556-VII від 01.07.2014) /Верховна Рада України. – К., 2015 . – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>. - Назва з екрану.

3. Зязюн І.А. Філософія поступу і прогнозу освітньої системи /Педагогічна майстерність : проблеми, пошуки, перспективи : [монографія] / І.А. Зязюн. – К.: Глухів : РВВ ГДПУ, 2005. – С.8 – 10.

4. Іванов В.Ф., Волошенюк О.В. Медіаосвіта та медіаграмотність:

підручник/ Іванов В.Ф., Волошенюк О.В.// Київ: Центр вільної преси, 2012. — 352 с.

5. Педагогічні технології у неперервній професійній освіті: Монографія/ С.О.Сисоєва, А.М.Алексюк, П.М.Воловик, О.І.Кульчицька, Л.Є.Сігаєва, Я.В.Цехмістер та ін.; За ред.. С.О. Сисоєвої. – К.: ВПОЛ, 2001. – 502 с.

6. Психолого-педагогічні засади проектування інноваційних технологій викладання у вищій школі: Монографія /[В. Луговий, М. Левшин, О. Бондаренко та ін.]; За заг.ред. В.П. Андрущенка, В.І. Лугового. – К.: «Педагогічна думка», 2011. – 260 с.

7. Сахневич І.А. Практикум для самостійного оволодіння основами медіакомпетентності: методичні вказівки та завдання для студентів I-IV курсів технічних спеціальностей / за заг. ред. доктора пед. наук, професора Онкович Г.В. – Івано-Франківськ, Сімик, 2011. – 118 с.

8. Стрельников В. Ю. Сучасні технології навчання у вищій школі : модульний посібник для слухачів авторських курсів підвищення кваліфікації викладачів МППК ПУЕТ / В. Ю. Стрельников, І. Г. Брітченко. – Полтава : ПУЕТ, 2013. – 309 с.

9. Юрко І.В., Шимановська-Діаніч Л.М., Гунченко М.В. Використання тренінгових технологій навчання у підготовці фахівців для підприємницької та управлінської діяльності: Монографія. – Полтава: РВВ ПУСКУ, 2008. – 161с.

Допоміжна література

1. Дерев'янка О.В. Формування професійної компетентності майбутніх гірничих інженерів у процесі навчання фахових дисциплін: дис...канд. пед. наук : 13.00.04 / Дерев'янка Олена Василівна. – Житомир, 2014. – 356 с.

2. Дерев'янка О.В. Педагогічні умови формування професійної компетентності майбутніх гірничих інженерів у процесі навчання фахових дисциплін / О.В. Дерев'янка// Вісник національної академії Державної прикордонної служби. – 2013. - № 5. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Vnadps_2013_5_10.pdf

10. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. <http://www.geokniga.org/>
2. [Earth Sciences - Specific Competences](#)